

Kalkulacje rolnicze

Pszenica jara

Uprawa pszenicy jarej ma duże znaczenie w niektórych rejonach, szczególnie przy nasileniu upraw późno schodzących z pola, po których uprawa pszenicy ozimej staje się ryzykowna. Ponadto może być zasiana na powierzchniach, na których uprawy ozime uległy wymarznieniu.

Uprawa pszenicy jarej w przeciwieństwie do formy ozimej generuje niższe koszty uprawy. Pszenica jara plonuje słabiej niż odmiany ozime, niemniej jednak przewyższa je pod względem walorów gospodarczych (zawiera więcej białka i tłuszczu). Łatwiejszy jest dobór lepszego przedplonu oraz uprawa na glebach nieco gorszych. W skali światowej zboża stanowią ponad 60% produkcji roślinnej. W UE zboża stanowią 55% areалу uprawy roślin rolniczych. W polskim rolnictwie znaczenie zbóż jest relatywnie jeszcze większe. Zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi stanowią około 70% wszystkich zasiewów.

W grudniu ub.r. Główny Urząd Statystyczny przedstawił „Wynikowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych w 2018 r.”. Był to rok zdominowany przez suszę, a zbiory były o kilkanaście procent mniejsze niż w 2017 roku. Według autorów raportu GUS-u susza zmniejszyła plony, a ulewne deszcze obniżyły jakość ziarna.

Według GUS powierzchnia upraw zbóż ogółem w 2018 r. wynosiła około 7,8 mln ha. Wstępnie szacuje się, że jarych zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi zasiano ponad 2,9 mln ha, tj. o ok. 9,2% więcej niż wynosiła powierzchnia zasiewów w roku ubiegłym, w tym: pszenicy jarej ponad 0,5 mln ha, tj. 14,3% więcej.

Według danych wynikowego szacunku plony zbóż ogółem wynosiły około 34,3 dt/ha, czyli aż o 7,7 dt/ha (o 18%) mniej w porównaniu do ubiegłorocznych, natomiast plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wynosiły 32,3 dt/ha, tj. mniej o 7,7 dt/ha (o 19%). Najbardziej spadły plony zbóż jarych, które oszacowano średnio na 27,1 dt/ha, czyli o 7,4 dt/ha i równocześnie 21% mniej od plonów z ubiegłego roku.

Zbiory zbóż ogółem ocenia się na ok. 26,8 mln t, tj. o 5,2 mln t (o 16%) mniej w porównaniu do zbiorów ubiegłorocznych. Zbiory zbóż jarych łącznie z jarymi mieszankami zbożowymi wyszacowano na ok.

7,7 mln t, w tym pszenicy jarej na ponad 1,5 mln t, tj. o 9% mniej niż w roku poprzednim. Niższy plon oznacza, że globalnie polskie rolnictwo wyprodukuje mniej zboża.

Jak wynika z danych GUS w czerwcu 2018 r. za pszenicę w skupie płacono 686 zł/t, czyli mniej o 3% niż rok wcześniej. W pierwszym miesiącu sezonu 2018/2019 dostawy zbóż z nowych zbiorów przyczyniły się do minimalnego spadku cen ziarna. Według danych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi za pszenicę konsumpcyjną w lipcu 2018 r. uzyskiwano 711 zł/t, czyli o 2% więcej niż w czerwcu. Ceny pszenicy konsumpcyjnej były mniejsze o 1–2% niż przed rokiem. W październiku cena pszenicy konsumpcyjnej kształtowała się na poziomie 810–880 zł/t.

Według prognoz Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa ograniczona podaż zbóż na rynku unijnym będzie stymulowała ceny do wzrostu. Jednak wzrost ten może być ograniczony dostępnością ziarna na rynkach pozaeuropejskich. Ceny zbóż w Polsce będą się kształtowały pod wpływem cen rynku unijnego. W tej sytuacji Zespół Ekspertów ds. Prognozowania Cen Podstawowych Produktów Rolno-Żywnościowych ocenił, że ceny zbóż do końca pierwszego kwartału 2019 r. będą się utrzymywały na poziomie o 20–30% wyższym niż przed rokiem.

Na konferencji prasowej Polskiego Związku Producentów Roślin Zbożowych mówiono m.in. o szacunkowych cenach zbóż w 2019 roku. Przeciętne ceny skupu pszenicy mogą kształtować się następująco: w czerwcu 800–870 zł/t, a we wrześniu 740–810 zł/t. Na ceny zbóż w Polsce w sezonie 2018/2019 będzie miał wpływ m.in. spadek zbiorów (o 16%) i podaży (o 9%) oraz wzrost zużycia i zmniejszenie zapasów.

Tabela zawiera kalkulację uprawy 1 ha pszenicy jarej według cen brutto ziarna i środków produkcji z listopada 2018 r., opracowaną na podstawie publikacji „Kalkulacje rolnicze” wydanej przez KPODR w Minikowie. Założenia metodyczne do kalkulacji znajdują Państwo na stronie naszego Ośrodka.

Kalkulacja uprawy 1 ha pszenicy jarej

Lp.	Poziom intensywność Wyszczególnienie	Niski 30 dt/ha	Średni 40 dt/ha	Wysoki 55 dt/ha
A	Wartość produkcji	3 310	4 090	5 260
	ziarno pszenicy jarej (77 zł/dt)	2 310	3 080	4 235
	JPO ¹⁾	945	945	945
1	Materiał siewny	378	378	378
2	Nawozy mineralne	558	813	1 116
3	Środki ochrony roślin	95	210	305
4	Inne koszty ²⁾	34	51	68
B	Koszty bezpośrednie (1+2+3+4)	1 065	1 452	1 867
C	Nadwyżka bezpośrednia (A-B)	2 191	2 574	3 314
5	Usługi ³⁾	512	616	700
6	Praca maszyn własnych	477	496	528
7	Pozostałe koszty ⁴⁾	707	707	707
D	Koszty pośrednie (5+6+7)	1 696	1 819	1 936
E	Koszty całkowite (B+D)	2 761	3 270	3 802
F	Koszt jednostkowy (zł/dt)	92,0	81,8	69,1
G	Dochód rolniczy netto (C-D)	495	755	1 378

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Kalkulacji Rolniczych” KPODR w Minikowie

- 1) jednolita płatność obszarowa, płatność za zazielenienie, płatność dodatkowa,
- 2) sznurek,
- 3) zbiór, prasowanie słomy,
- 4) utrzymanie budynków, podatki i ubezpieczenia, pozostałe koszty.

Małgorzata Kutnik
Kujawsko-Pomorski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego
Fot. L. Piechocki

Wykorzystano materiały:
IERiGŻ-PIB „Rynek Rolny” nr 12, grudzień 2018
GUS Informacja Sygnalna z 21.12.2018 r.,
Opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR
www.cenyrolnicze.pl, www.farmer.pl
www.topagrar.pl/notowania/zboza

Kredyt a pożyczka

Wiele programów zachęca rolników do pozyskania funduszy na rozwój gospodarstw rolnych, aby je zmodernizować lub zmienić skalę i kierunek produkcji. Jednak bardzo często ilość własnych środków pieniężnych jest niewystarczająca i wówczas występuje konieczność zaciągnięcia kredytu lub pożyczki.

Na rynku finansowym istnieje wiele produktów finansowych, tj. kredyty, pożyczki, karty płatnicze, konta, lokaty, ubezpieczenia itp. W niniejszym artykule porównam najważniejsze z nich, czyli wspomniane już wcześniej kredyty i pożyczki.

Zgodnie z prawem bankowym art. 69 „Przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.”

Warunkiem koniecznym uzyskania kredytu bankowego jest posiadanie zdolności kredytowej, czyli odpowiedniego potencjału do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami zgodnie

z harmonogramem spłat określonym w umowie.

Natomiast definicję pożyczki reguluje kodeks cywilny art. 720 „Przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.”

Umowa pożyczki, której wartość przekracza 1 000 złotych, wymaga zachowania formy dokumentowej. W przypadku gdy przedmiotem pożyczki jest rzecz, która w momencie udzielenia pożyczki była uszkodzona, wtenczas udzielający pożyczki zobowiązany jest naprawić szkodę.

Najistotniejszą różnicą pomiędzy kredytem bankowym a pożyczką jest celowość. Kredyt jest udzielany na konkretny cel, który jest sprecyzowany we wniosku kredytowym. Bank

posiada prawo kontroli wykorzystania kredytu. Podmiotem uprawnionym do udzielenia kredytu jest tylko i wyłącznie bank. Natomiast podmiotem upoważnionym do udzielania pożyczek jest nie tylko bank, ale również przedsiębiorcy i osoby fizyczne. Cechą kredytu jest odpłatność. W tym przypadku kosztami są prowizje i opłaty. Z kolei pożyczka może być odpłatna lub nieodpłatna w zależności od woli udzielającego pożyczki.

Porównanie kredytów i pożyczek umożliwiła Rzeczywista Roczna Stopa Oprocentowania (RRSO). Jest to całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta, wyrażony jako wartość procentowa całkowitej kwoty kredytu w stosunku rocznym. Kosztami są m.in. prowizje, opłaty czy koszty usług dodatkowych niezbędnych do uzyskania kredytu. RRSO pełni rolę zestandaryzowanego miernika kosztu kredytu.

Bezspornie zarówno z zaciągnięciem kredytu, jak i pożyczki związane jest ryzyko. Im dłuższy okres kredytowania lub pożyczki, tym ryzyko wzrasta. Określając ryzyko bierze się szereg różnych czynników, tj. m.in. dochody, wydatki, wykształcenie, kierunek produkcji czy wartość środków trwałych i użytków rolnych. Dlatego tak ważne jest, aby w tym czasie utrzymać płynność finansową.

Paulina Cholewińska
Kujawsko-Pomorski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego